

Протокол № 26

от заседание на Съвет по животновъдство, проведено на 11.09.2018 г., в МЗХГ, зала „Голям колегиум“

На 11.09.2018 г. от 13:00 часа в Голям колегиум под ръководството на министъра на земеделието, храните и горите г-н Румен Порожанов се проведе заседание на Съвета по животновъдство.

От страна на МЗХГ, освен членове на Съвета присъстваха още: Георги Праматаров – директор на дирекция ДПИЗП; Дора Ненова – директор на дирекция ДПР; д-р Лора Пастухова–Джупарова – директор на дирекция ПАВ; д-р Р. Баев – ДПАВ; д-р Л. Кулински – БАБХ; По заместване: П. Славчева - зам. изпълнителен директор ДФЗ (Ж. Живков); Г. Иванов (П. Тодоров); В. Върбанов (Т. Георгиева); Ст. Стефанов (Л. Тодорова); други присъстващи от страна на бранша: Симеон Присадашки (АРЧШП), Христо Николов, Т. Бозвелиев (НАМ); Б. Боянов (АПЧО); Л. Коюнджийки и др.

Министър Р. Порожанов откри заседанието и обяви дневния ред.

По т. 1 - Обсъждане на обвързаната подкрепа в животновъдството

Министър Р. Порожанов коментира, че след изпращане на нотификацията до ЕК са проведени две срещи: една с поддръжниците на единната ставка и друга с тези асоциации, които искат запазване на модулираната ставка. За заседанието е подготвен компромисен вариант, който обаче предложи на този етап да не се разглежда. Проблемът с обвързаното производство е в това, доколко при една или друга ситуация ставката би се променила, доколко тя би намаляла. В контекста на това, че обвързаната подкрепа се дава за животни под селекционен контрол (СК), във времето се наблюдава малък проблем, свързан с животните, които са включени в обвързаната подкрепа и който се дебатира от известно време а именно, че една част от животните под СК, съмнително са вкарани под селекция (и от там в обвързаното производство) от гледна точка на произход, на продуктивни качества – доколко те отговарят на изискванията. Този процес се кумулира след като се въведе схемата за животни под СК. ИАСРЖ със съдействието на асоциациите (които осъществяват този процес) да направи бърз и ясен преглед на животните вкарани под СК – до 15.10.2018 г., да се види правомерно ли са вкарани животните под селекционен контрол. Тези които не отговарят на изискванията да отпаднат, тогава броят им ще намалее. Да се направи проверка с ДНК анализ ако е необходимо, за да се установи дали тези животни правомерно получават обвързана подкрепа. След това ще се реши дали ставката да остане в този вид без модулация.

Зам.-министър В. Кръстева представи движението на броя животни под СК за последните години. През 2014 г. овце/кози – над 170 хил. бр.; 2015 г. – 210 хил.;

2018 г. – над 371 хил. бр. като това не са окончателните бройки. За кравите – през 2014 г. 57 881 бр.; 2018 г. - 120 678 ;

Цв. Цочев - да се види как се движи броя за 2014 – 2018 г. и какъв е делът на вносните животни и с колко са се увеличили фермите. Да се види и с колко са се увеличили броя на животните във фермите, които не са внасяли животни (тоест на българските животни).

Б. Синапов – да се види кои развъдни асоциации (РО) през последните една-две години рязко са увеличили броя животни.

Я. Попова – идеята е да се направи ревизия на животните под СК и евентуално да се освободи ресурс при отпадане на животни, които неправомерно са включени в обвързаната подкрепа. По какъв начин ще се отрази това на малките стопанства?

Министър Р. Порожанов попита кои са малки стопанства? Допълни, че ще се направи бърз преглед, до 15 октомври, за да се установи какво е реалното наличие на животни и дали може да се запази ставката.

Я. Попова – например ферми с 300 бр. овце. С модулираната ставка се дава акцент на малките и средни стопанства.

Министър Р. Порожанов – през периода 2011 – 2018 г. са дадени 110 млн. лв. за de minimis, като над 80% от тях са отишли в малки и средни предприятия в диапазона на определената модулирана ставка. Съгласен е, че малките и средни предприятия не са били непривилигирани, но те получават различни нива на подкрепа по ПРСР.

С. Присадашки – говорим за подпомагане за селекцията на животните, как може селекционния контрол да го свързваме с малки и средни предприятия. Приоритетът е селекцията, а не малките и средни предприятия.

А. Йонов – адмирация за това да се направи проверка на животните под СК, при това стриктна проверка. През последните две-три години асоциацията на Черношареното говедо е контролирала по 35 хил. крави. Тази година са 33 хиляди - с 2 хил. по-малко. И още ще намалеят тези животни когато покрият норматива за продуктивност. Ако се направи контрол ще паднат доста стада.

М. Степанчева – неправилно се разглежда селекцията. Тя не е самоцел, а е средство за постигане на по-високи продуктивни качества и бърз генетичен прогрес. За това се харчат много държавни средства. Всяка РО има селекционна програма, в която има заложен селекционна цел – 5 или 6 тона. Ако животните не отговарят на целта следва да отпаднат от селекция.

В. Върбанов – присъединява се към становището на М. Степанчева – животните, които получават подкрепа да отговарят на определени изисквания. Целта е животните, които имат съответните качества и отговарят да получат подпомагане, а тези които не отговарят – да отпаднат. Не е важно колко е голяма фермата, а е от значение качеството на животните в нея.

Зам.-министър доц. Я. Иванов подкрепи становището на М. Степанчева и В. Върбанов. В този смисъл една проверка е много добра идея. Трябва да се обърне внимание и на здравния статус, на възрастта и т.н.

Министър Р. Порожанов – до утре (12.09.2018 г.) да има ясна процедура за проверките. В тази връзка ИАСРЖ трябва да разработи рамка, или насоки. Коментира още, че няма стратегия за развитие на животновъдството и възложи на ССА заедно със зам.- министър Иванов, както и на база предложения от асоциациите до един месец да се разработят насоки за развитие на отделните въдства и най-напред за говедовъдството и овцевъдството.

Н. Кръстанов – говорим за национален генофонд, това са български породи и стремежа е към тяхното съхранение. От общия брой животни автохтонните са ¼ спрямо комерсиални породи. В началото на миналия век в страната е имало 7,5 млн. овце, които са били местни породи. Да се направи разлика при разпределението на средствата.

Б. Синапов – някои колеги се опитват да защитават малките и средни ферми. Но кои са тези ферми. Вече 15 години ги защитаваме тези малки и средни ферми. От тук нататък правилата да са еднакви за всички - ветеринарните изисквания трябва да се спазват, болести ни превземат. Фермерите получават пари, но не инвестират.

Г. Йорданов – от началото на 2018 г. са предприети мерки за контрол на РО. С подписването на договорите с ДФЗ през 2018 г. е ясно какви средства ще се изразходват за заплати и за селекционна дейност. Въведени са на нови изисквания, като електронна родословна книга и извършване на ДНК анализ на младите животни за доказване на бащинство, които ще подобрят работата.

Вл. Михайлов – след извършване на проверката, стопанствата, които от 2014 г. са получавали субсидии, да покажат какво са постигнали. Ако може да се направи анализ. На предходна среща е дал предложение МЗХГ да направи стандарт на суровото краве мляко по физикохимични показатели – тези, които произвеждат качествено мляко с добра микробиология да бъдат поощрявани. Относно малките и средни предприятия – в тях се наливат пари, а в замяна те не дават резултат. С години има проблем с лошото качество на млякото, което изкупуваме. Добре е за всички да има еднакви правила, не само към едри, но и към дребни и средни стопанства.

Министър Р. Порожанов – по отношение регистрацията на Бялото саламурено сирене и кашкавала очаква да се окомплектоват документите и да се представят на ЕК.

Д. Зоров – направено е сдружение и се работи от три месеца, тъй като ще кандидатстват за всички продукти от различните видове млека. Историческите данни са много обемисти и изобщо цялата документация, която трябва да се подготви е в голям обем. Ел Би Булгарикум – държавното предприятие разполага с цялата документация за киселото мляко, но отказва да я предостави. Да се говори с принципала на предприятието.

Министър Порожанов – д-р Пастухова-Джупарова да подготви писмо до министъра на икономиката в тази връзка.

Т. Колев – с наредба № 3 за директните плащания се опорочи всичко. Взе се решение за подпомагане на ферми с над 20 животни. Това е дискриминация, тъй като и в по-малките ферми има много добри животни. Селекционната дейност се субсидира не с обвързаната подкрепа, а с друга помощ – за водене на родословна книга, която не достига до животновъдите. През последните 2 години се увеличи броя на животните под СК в стадата, но някои от тях само се припознават като такива, а нямат продуктивни качества. Да се дадат определения за малки и фамилни ферми, развъдните организации да си влезнат в ролята.

Цв. Цочев – на РО се дават пари за да извършват развъдна дейност. Досега се проверяват РО поне два пъти годишно. Изрази съмнение, че проверките ще намалят броя на животните.

С. Караколев – когато говорим за селекция, говорим за национален интерес. Резонно е да се направи тази проверка. Има РО, които 10 години работят и няма резултати, а други, които днес се регистрират и от следващия ден започват да увеличават броя животни. Добре е след проверката отново да се срещнем. По отношение размера на фермите: малка – 50 бр. животни, средна – 200 бр.

Я. Попова коментира, че не може малките ферми да се пренебрегват. Какво се цели – да има или не държавна политика. Тръгнахме да увеличаваме животните под СК и има ефект, тъй като фермерите са мотивирани. Обвързаната подкрепа се дава за да подкрепи рентабилността, а тя е различна при отделните животни и затова и подкрепата е различна.

Министър Р. Порожанов – след като се изготви доклада ще се помисли по въпроса за профилирането на стадата от страна на ДЖ и ССА. Въпросът с размера на фермите – малка, фамилна или индустриална е по-скоро законодателен.

С. Караколев – проф. Станков е работил по 2 стратегии за развитие на овцевъдството. Предложи той да вземе участие в разработването на насоките.

По т. 2.1 - Наредба № 26 от 14.10.2010 г. и ограничението за реализация на мляко само в една и съседни на нея общини и т. 2.2 - Облекчаване на изискванията в Наредба 4 от 15.07.2014 г. за малките кланични пунктове към фермите.

д-р Л. Пастухова – Джупарова – създадена е работна група (с участие на НПО, БАБХ, МЗХГ), която работи активно. Комуникацията върви по електронен път. Постъпили са предложения, направени са промени. След като приключи работата ще се изпрати на ЕК за нотификация, тъй като ще има изключения от европейското законодателство.

По т. 2.3 - Възможности за подпомагане на животновъдите във връзка със закупуване на мобилни мандри и кланици.

Д. Ненова – преди години е имало инициатива за такъв тип финансиране и сега може да се нотифицира държавна помощ. Ще се иска регистрация по Наредби № 3 за регистрация за земеделски производители, Наредба № 26 и Наредба № 4. Срокът на приложение на държавната помощ ще е до края на 2020 г., като ще се финансира 50% от инвестицията за оборудване. Разработени са два проекта и предложенията ще бъдат изпратени до бранша за предложения и становище за да се направи работеща схема. За информация, по Регламент малки и средни предприятия са тези с до 250 души работещи и до 50 млн. годишен оборот. Помощта ще бъде насочена към такива предприятия.

Министър Р. Порожанов разпореди до края на седмицата да се изпратят на бранша.

Д. Илиев – мобилните кланици могат да колят по 100 прасета дневно.

С. Караколев – идеята на схемата е да се търси реализация в дадения район, като трябва да се обслужи голяма група фермери. Как ще се легализират тези дребни директни продажби, на агнета специално.

Д. Ненова – бенефициенти могат да бъдат отделни фермери и групи производители, като тавана на помощта е по пределни цени в зависимост от офертите.

Проф. Д. Белоречков предложи да се добавят и сдружения на производители към бенефициентите.

Д. Зоров – неоснователно е безпокойството на С. Караколев, тъй като преди години е имало такава помощ. По-добре е бенефициенти да бъдат организации на

производители или сдружения. Коментира, че няма да са много хората, които ще се ангажират с тази помощ, тъй като условията са много за да се отговори на изискванията.

Н. Кръстанов коментира, че Наредба № 4 за ловджиите е с доста облекчени условия по отношение на клането на животните. По отношение на Наредба № 26 - много добра но трябва да стане достъпна за прилагане от хората. Да има директни продажби, като се спазват хигиенните изисквания.

Зам.-министър доц. Я. Иванов – имаме желание да работим за кланиците, но освен финансови има и ветеринарно-санитарни изисквания – не може всеки и навсякъде да коли.

Вл. Михайлов – тези изисквания за кланиците да важат и за мобилните мандри. Не е сериозно да се дават преференции от гледна точка занижаване на хигиенните норми.

По т. 3 - Възможности съгласно ветеринарното законодателство

- **включване на различна маркировка на месото от ДРД с произход България**

д-р Кулински, БАБХ – румънски агнета излизат от българска кланицата с български печат и се продават като български. Печатът представлява здравна маркировка и гарантира, че е извършен предкланичен преглед, че е заклано в редовна кланица и може да излезе на пазара. Не сме против да се наложат мерки за информираност на потребителите. Проблемът е че регламентът позволява да се продават предварително неупаковани храни, които не са етикетирани. Задължително агнето пристига със здравен документ и произход до кланицата. Кланицата поставя собствен печат и има съпровождащ документ, в който се описва произхода. Необходимо е да се намери начин при предлагането на месо да се информират потребителите в магазинната мрежа, на щанда – къде е отгледано агнето и къде е заклано. Но не се налага да има 2 печата. Този вариант е неудачен и незаконен.

С. Караколев – много е важен контролът, тъй като мандрите влагат растителни мазнини и това не се контролира. Има ли наредба, която да следи тези нарушения? Кой следи в обектите където се правят например банички със сирене дали се влага това, което е указано?

Д-р Кулински – БАБХ следи. Извън производствените предприятия се взимат проби и от заведенията за обществено хранене. Взети са много проби и са наложени санкции. Законът задължава да се изтегли продукта от мрежата и да се санкционира производителя. Не е сигурно, че цветовата гама на печата ще доведе до

необходимата мярка. В България цвета на печата е син и не съдържа вредни за здравето вещества, но не това е важно, а по-скоро оповестяването на потребителите. Не е забранено да се продават румънски агнета, заклани у нас.

С. Караколев коментира, че не трябва да се подвежда потребителя.

Б. Синапов – тази тема е дебатирана много пъти, важно е да се разграничи и да се различава българското, за да не заблуждава потребителя. Месата са 90% вносни.

Проф. Д. Белоречков потвърди, че в сектор „птицевъдство“ има внос на яйца и птиче месо и по същия начин има проблем. Етикетирането и рекламата оказват влияние при продажбата. Затова всяка кланица, която коли чужди животни, трябва да предупреди продавача да етикетира правилно продукта. Намираме се в задънена улица и разговорът е излишен.

Д-р Кулински цитира текстът от Регламент 854, който определя поставянето на маркировка – трябва да показва мястото на заколване и е доказателство за здравен статус.

Д-р Р. Баев – в Регламент 1337 за етикетирането на продукти е посочено да се указва страната на произход. В случай, че трябва да се поставя друга маркировка, следва да се нотифицира пред ЕК.

Евгения Ачкаканова даде пример как стоят нещата във Франция – ако животното е с произход от Франция на печата пише FR, когато произхожда от друга европейска страна, напр. Германия, на печата пише EU. Попита не може ли това да се прилага и в България.

Зам.-министър В. Кръстева предложи примерът от Франция да се нотифицира.

С. Караколев – не спорим за здравната маркировка, но е добре да има и упътваща такава, т.е. да има още един печат.

Д-р Р. Баев – в Регламент 936 са посочени съпроводителните документи, придружаващи животинските продукти.

- **издаване на ветеринарномедицински свидетелства за придвижване на животните от регистрираните ветеринарни лекари.**

Д-р Тр. Цветков взе отношение по темата за АЧС, като каза, че е имало среща на Белград. В Полша над 70% от ЖО са засегнати от това заболяване. Там изследването се прави от пара-ветеринарни специалисти и заболяването идвало с трупове от кланиците. Нашите ветеринарни лекари имат познания, но нямат права. Предлага да се делегират права, разполагат с капацитет. За пътните листа – официалния контрол отговаря за тези случаи по регламент. Ако БАБХ делегира

права на регистрираните ветеринарни лекари за зоните свободни от заболяване официалния орган да извършва тези дейности - може, иначе задължението е на официалните лекари.

Т. Колев – по време на нодуларния дерматит БАБХ отне правата им за издаване на пътни листи. Забраната от страна на ЕС до кога е ще каже БАБХ.

Д-р Д. Илиев – няма все още решение на ЕК за статута на България. Предстои становище следващата година.

- **варианти за търговия на агнета и ярета към физически лица, без регистриран ж.о.**

Д-р Кулински – живи животни от нерегистриран ЖО не могат да влизат в магазинната мрежа. За лични нужди – може. В клиниците се колят само животни от регистрирани животновъдни обекти.

С. Василева обясни какво се има предвид реализацията - ако искам да купя за лични нужди като физическо лице, но нямам ЖО. В тези случаи не може да се докаже реализация, съгласно Наредба № 3 за директните плащания.

Я. Попова – на втора среща се обсъжда реализацията. Поне 30% от агнетата се продават по този начин и очакванията са за предложение на вариант.

Д-р Кулински – попита какъв е проблема фермерът да издаде документ за продажба на физическо лице.

Т. Колев допълни, че този проблем засяга не само ДРД, но и ЕРД – да се търси комплексно решение.

Д. Илиев даде пример с прасетата – никъде не пише, че в заден двор могат да се гледат по 3 и повече бр. - нерегистрирани, но когато възникне заболяване трябва да се действа адекватно. Това засяга всички въдства. Всички тези действия носят двойна опасност.

М. Степанчева – отправи въпрос към д-р Д. Илиев по отношение на прасетата, трябва ли да ги регистрират и заколят?

Д. Илиев коментира, че е наложително, защото опасността е много голяма. Поне в 20 км зона трябва да ги опишат. Глобата е 500 лв., а при евтаназиране няма да се обезщетят ако са нерегистрирани.

Б. Синапов постави 2 въпроса извън темите: за кредитите – да се търси вариант да се реши проблемът на хората, премиерът също е обещал да се реши проблема; има проблем и при хуманното отношение - по отношение на квадратурата

се изискват и отвън в двора 6 кв. метра и вътре в помещенията 6 кв. метра – документите са приети при едни условия, после условията се променят.

Зам.-министър В. Кръстева – по първия въпрос има някакво решение, а по втория да се обърнат към ДФЗ.

М. Степанчева коментира, че от ЕС дават възможност всяка страна да отпусне пари за сушата. Знае, че бюджетът е изчерпан, но има ли възможност да се оправят кредитите, тъй като те се даваха срещу фактури за фураж, като компенсация за задържане на животните. Постави два въпроса: - за представителността на животновъдните организации; - за временните животновъдни обекти – трябва ли да отговарят всички на чл. 137 от ЗВД (да имат изградена временна постройка) и ако са налични няколко места за пашуване необходима ли е регистрацията за всички.

С. Василева – няколко пъти е обяснявано как е създаден СЖ, има и правилник, който се обнародва в ДВ. Там е указано кой може да членува, как се гласуват решенията (обикновено мнозинство), в това число и за изключване на член от състава при отсъствието му на няколко поредни заседания. Освен членовете могат да бъдат канени и др. специалисти, според обсъжданите теми. Всеки път на СЖ присъстват и хора, които не са членове. Относно представителността – на 26 браншови организации е изпратено запитване. Получен отговор има само от 14 от тях, при това 3 с непълна информация. От постъпилите данни, се вижда, че в животновъдните организации, отглеждащи ЕДР животните представляват 44% от броя на животните в основно стадо (по данни на отдел „Агростатистика“ за 2017 г.), а ДРД – 24%. От РО такава информация не е изисквана, тъй като те са „на светло“. Няма как да се определи кое е представително. Налични са 24 РО от сектора на ДРД, 12 от ЕРД, 15 НПО в пчеларството, 3 при свинете и т. н.

С. Караколев – в писмото на зам.-министър Иванов добре е казано – национално представени организации, които представляват животновъди, а развъдните организации са точно такива. Да се изготвят инструкции, с колко процента се приема за представителна една организация. Да има разлика от регионалните организации, които да си направят обединение по места.

Д. Зоров изрази несъгласие с това, че ЕРД са 44%. Нека да се съпоставят данните за броя животни с декларираното количество мляко. Нека говорим за действителни данни, за критерии, за светъл сектор.

С. Караколев - прав е Д. Зоров. Националната представителност може да се тълкува по различен начин. Да се доказва с плащане на членски внос 1-2 години назад.

Д. Шишкова постави въпрос за временните ЖО по чл. 137 – за всички пасища ли ще се изискват документи – има цели земища разделени на 2-3 пасища. За тях

ще се иска ли регистрацията като временен ЖО. Когато идва на проверка лекаря иска да види животните в ЖО и как БАБХ проверява това. Трябва да се вземе решение как ще реагира при такава ситуация, да се направи ако трябва среща с ОДБХ. Много анонимни сигнали се пускат и с месеци хората не могат да си вземат субсидиите. Трябва да има някакви указания.

Д-р Д. Илиев – съгласно хуманното отношение, излиза че има такава само на само на едното пасище.

Я. Попова постави въпрос, дали заради сушата ще се изплатят по-рано директните плащания.

Зам.-министър В. Кръстева – преди м. декември не може да се очаква авансово плащане. Заради лошото време все още не е направено самолетното заснемане.

Заседанието беше закрито в 15:30 часа.

Взети решения на заседанието на Съвета по животновъдство, проведено на
11.09.2018 г.

- ✓ ИАСРЖ да стартира проверки на животните под селекционен контрол;
- ✓ ССА, съвместно с експерти от МЗХГ, ИАСРЖ и представители на бранша да разработи насоки за развитие на отделните сектори в животновъдството;
- ✓ Да се дефинират определения за малки, средни и големи ферми/стопанства.

Председател: /П/

Румен Порожанов

Министър

Зам.-председател: /П/

Доц. д-р Янко Иванов

Заместник-министър

Зам.-председател: /П/

Вергиния Кръстева

Заместник-министър

Изготвил: /п/

/М. Узунова/

---

* На Съвета се води аудио запис, който се съхранява в дирекция „Животновъдство“.